

Představení dohledu nad finančním trhem

Důvody existence dohledu,
jeho cíle a pravomoci

Vladimír Tomšík
viceguvernér ČNB

Den otevřených dveří ČNB dne 4. června 2016

- I. Důvody existence dohledu nad finančním trhem
- II. Úkoly a cíle dohledu nad finančním trhem
- III. Postupy při výkonu dohledu nad finančním trhem
- IV. Výzvy pro výkon dohledu nad finančním trhem

I.

Důvody existence dohledu nad finančním trhem

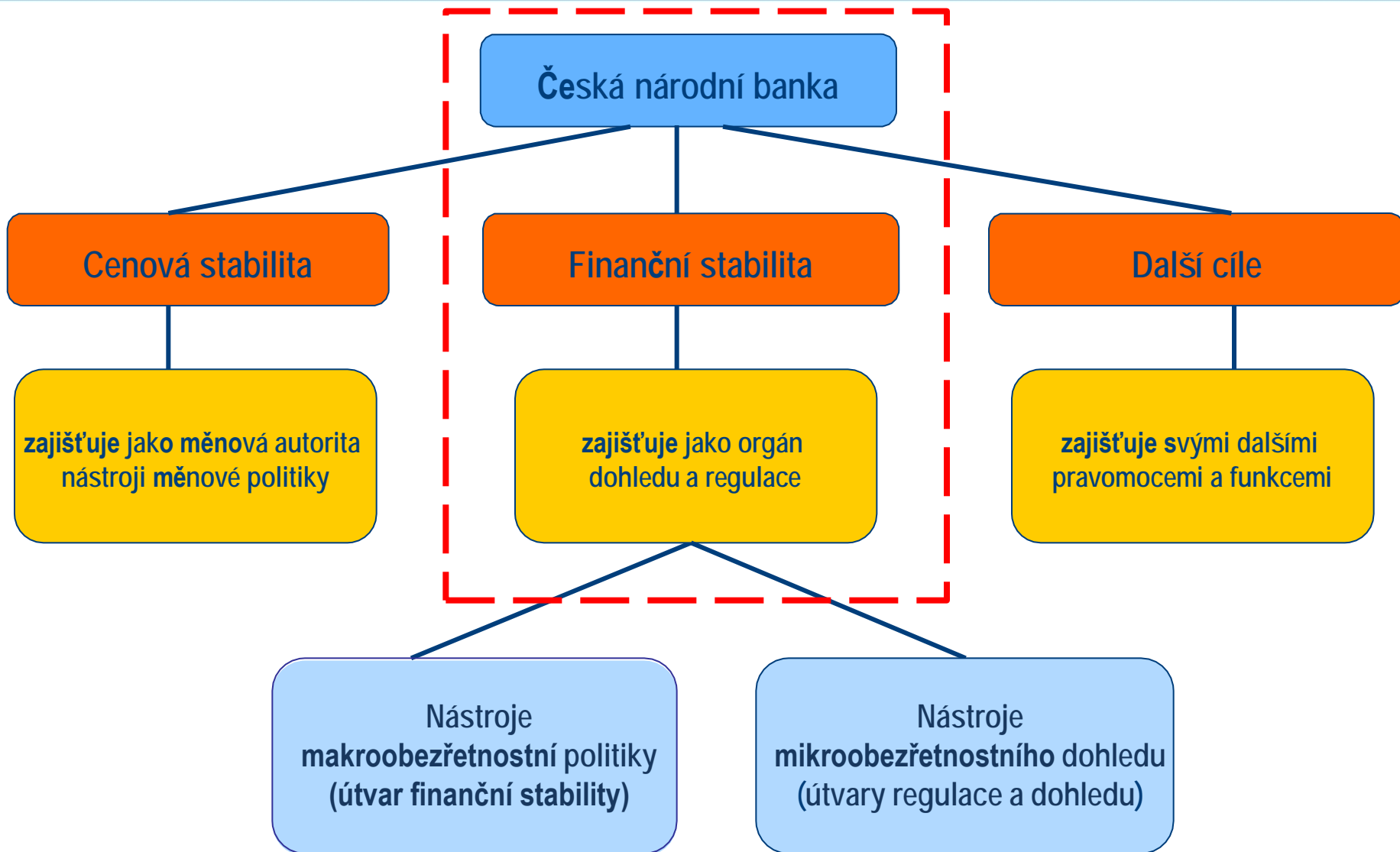
- Dohlížené finanční instituce zpravidla používají ke svému podnikání **finanční prostředky**, které získávají od svých **zákazníků**.
- Stabilita nebo naopak nestabilita finančního sektoru zásadně ovlivňuje nejen vývoj **makroekonomických ukazatelů**, jakými jsou například HDP, míra nezaměstnanosti či míra inflace, ale má i významné **mikroekonomické dopady** (například způsobené změnou ochoty bank poskytovat úvěry zajištěné nemovitostmi).
- Kolaps systémově významných finančních institucí by mohl vést k **narušení funkcí finančního systému** při zajištění finančního zprostředkování a platebního styku s přímým dopadem na finanční zdraví podniků, rodin i jednotlivců.

Počty dohlížených subjektů finančního trhu ve vybraných sektorech

- Banky a pobočky zahraničních bank (46);
- Družstevní záložny (11);
- Pojišťovny a pobočky zahraničních pojišťoven (55);
- Investiční společnosti (IS) a pobočky zahraničních IS (28);
- Penzijní společnosti (8);
- Obchodníci s CP a pobočky zahraničních obchodníků s CP (63);
- Směnárnici (982);
- Investiční zprostředkovatelé (7 416);
- Vázaní zástupci (26 882);
- Pojišťovací zprostředkovatelé (152 846).

II.

Úkoly a cíle dohledu nad finančním trhem

- **Makrobezpečnostní politika**

spočívá v dohledu nad finančním systémem jako celkem s cílem snížit zranitelnost resp. zvýšit odolnost finančního systému, a to prostřednictvím omezování vzniku systémových rizik, která mohou pro systém jako celek vytvářet jednotlivé finanční instituce nebo jejich vzájemné vazby.

- **Mikrobezpečnostní přístup**

spočívá v regulaci a dohledu nad jednotlivými institucemi, což zahrnuje dohled nad pravidly obezřetnosti a odborné péče, přispívá k posilování důvěry investorů / spotřebitelů ve finanční trh a taktéž podporuje osvětu v této oblasti.

- **Dohled dodržování obezřetnostních pravidel**

se věnuje zejména průběžnému vyhodnocování finanční situace a rizikivosti dohlížených subjektů, provádění individuálních zátěžových testů finančních institucí a spolupráci na zátěžových testech určitého sektoru finančního trhu, kontrole dodržování regulatorních limitů a plnění vykazovacích povinností.

- **Dohled dodržování pravidel odborné péče / ochrany spotřebitele**

se věnuje zejména průběžnému vyhodnocování dodržování pravidel jednání a odborné péče u dohlížených subjektů a důslednému prošetřování všech přijatých podnětů veřejnosti upozorňujících na jednání dohlížených subjektů v rozporu s platnými právními předpisy.

III.

Postupy při výkonu dohledu nad finančním trhem

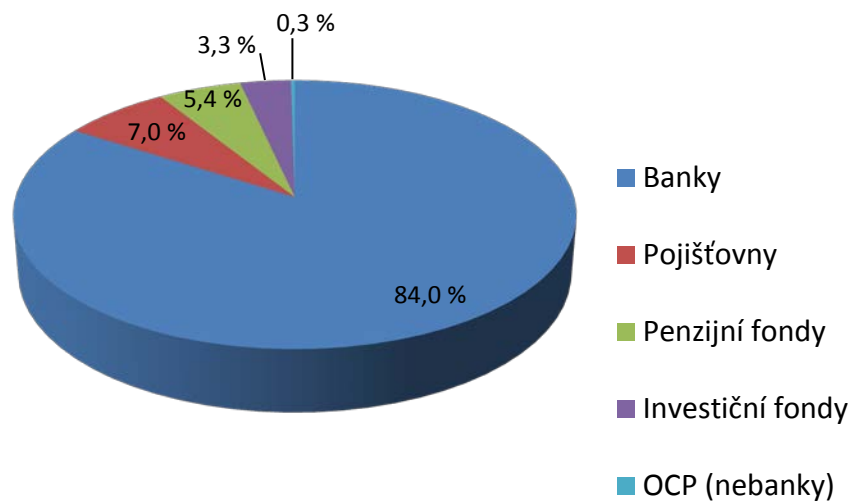
Činnosti ČNB v oblasti regulace a dohledu

- **regulatorní činnost**, tj. především stanovení pravidel obezřetného podnikání a pravidel jednání se zákazníky;
- **licenční a povolovací činnost**, tj. zejména udělování povolení ke vstupu na finanční trh, schvalování změn v povoleních dohlížených institucí a další schvalování na žádost jednotlivých subjektů trhu;
- **dohledové činnosti** (dohled na dálku, kontroly na místě);
- ukládání **opatření k nápravě** v případě zjištění nedostatků v činnosti dohlížených subjektů, popřípadě i ukládání sankcí za správní delikty či za přestupky na finančním trhu;
- **shromažďování, zpracovávání a vyhodnocování informací**, které slouží k podpoře dohledu a k informování veřejnosti o situaci na finančním trhu České republiky.

Rizikově orientovaný přístup

- dohled uplatňuje přístup podle rizikovosti (nelze 24 hodin denně dohlížet všech takřka 200 000 registrovaných a licencovaných subjektů),
- rozhodující část zdrojů je věnována oblastem, které jsou **systemově nejvýznamnější** (zde je práce dohledu soustavná a podrobná),
- v oblastech, které systemově významné nejsou, koná dohled zejména **reaktivně** (tj. na základě vnitřních či vnějších podnětů).

Podíl aktiv vybraných sektorů finančního trhu

Zdroj: Systém ICD (data k 31.3.2016).

Pravomoc ČNB v oblasti řešení podnětů veřejnosti

ČNB není svěřena pravomoc přezkoumávat individuální nároky zákazníků dohlížených subjektů ani rozhodovat či ovlivňovat soukromoprávní spory vzniklé na základě smluv uzavřených mezi dohlíženými subjekty a jejich zákazníky v souvislosti s poskytováním služeb na kapitálovém trhu.

Finanční arbitr: mimosoudní orgán řešení sporů, který rozhoduje spory mezi spotřebiteli a finančními institucemi.

Místně příslušný soud: oprávněn k vydání rozhodnutí o náhradě škody.

Jestliže zákazník uzavře (např. on-line) smlouvu se zahraničním poskytovatelem finančních služeb, může být místně příslušným soudem soud v jiné zemi, soudní řízení probíhá podle cizího práva.

Podpora zvyšování finanční gramotnosti

ČNB mimo jiné podporuje osvětovou činnost, jejímž cílem je podpořit **zvyšování finanční gramotnosti**, tj. souboru znalostí, dovedností a hodnotových postojů občana nezbytných k tomu, aby finančně zabezpečil sebe a svou rodinu v současné společnosti a aktivně vystupoval na trhu finančních produktů a služeb.

ČNB v této oblasti **spolupracuje se školami** – například každoročně organizuje soutěž o nejlepší esej na téma finanční gramotnost pro studenty středních škol, rozeslala zdarma základním školám podklady k výuce finanční gramotnosti. Ve spolupráci s vybranými **univerzitami** podporuje finanční vzdělávání v jednotlivých regionech.

Podpora zvyšování finanční gramotnosti

ČNB v souvislosti se zjištěními učiněnými v rámci výkonu dohledu nad finančním trhem považuje v některých případech za vhodné **upozornit veřejnost na rizika**, kterým může být na finančním trhu vystavena. Příslušná upozornění jsou zveřejňována na webových stránkách ČNB:

http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/vykon_dohledu/upozorneni_pro_veřejnost/

Jednotlivá upozornění jsou především zobecněním zjištěných skutečností a mají dlouhodobější charakter. Týkají se například problematiky odstoupení od pojistné smlouvy podle občanského zákoníku, phishingových útoků či pravidel pro uplatňování bonusů a malusů v rámci tzv. povinného ručení.

Konkrétní „Výzvy pro výkon dohledu nad finančním trhem“

- nízké úrokové sazby a přebytek likvidity vytváří podmínky pro přijímání zvýšených rizik anebo jejich podceňování,
- pokračující tlak na snižování nákladů, což se může negativně projevit na schopnosti řídit rizika,
- kybernetická bezpečnost – zejména v podobě outsourcingu,
- aktivní komunikace a sbližování postupů s Evropskou centrální bankou,
- implementace a aplikace ukazatelů, které nově stanoví minimální požadavek na kapitál a způsobilé závazky, což může výrazně ovlivnit strukturu kapitálu bank.

Děkuji za Vaši pozornost

www.cnb.cz

Vladimír Tomšík

http://www.cnb.cz/cs/verejnost/kontaktujte_nas.html

